Skolinspektionen

Bilaga 1

Rapport
2012-03-11
Dnr 400-2011:3033

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Studie- och yrkesvägledningen vid den fristående grundskolan

Ängdalaskolan i

Vellinge kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Ängdalaskolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av studie- och yrkesvägledningen i grundskolan under hösten 2012 och våren 2013. Syftet med granskningen är att undersöka om eleverna på de granskade skolorna får den studie- och yrkesvägledning som de har rätt till enligt skollag och läroplan och att verksamheten är av god kvalitet enligt på förhand definierade kriterier. Granskningen vid den fristående Ängdalaskolan i Vellinge kommun ingår i denna kvalitetsgranskning.

Ängdalaskolan besöktes den 22 och 23 januari 2013. Ansvariga inspektörer är Hans Enckell och Linda Svensson. I denna rapport redovisar Skolinspektionen sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av studie- och yrkesvägledningen i grundskolan genomförs i totalt 26 kommunala och 8 fristående slumpvis utvalda skolor. I Vellinge kommun granskas även Herrestorpskolan, Sandeplanskolan och Skanörs skola som samtliga har kommunen som huvudman. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger den övergripande rapporten en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra granskade skolor. Det enskilda beslutet placeras därmed i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Ängdalaskolan

På Ängdalaskolan i Vellinge kommun finns cirka 400 elever i årskurserna 1 – 9. Skolan startade år 2002 och skolans huvudman är tillika rektor.

Ängdalaskolan ligger i samhället Höllviken i Vellinge kommun. Skolan har sedan starten expanderat och verksamheterna har byggts ut i olika etapper. Skolan ska enligt huvudmannens beskrivning: *erbjuda en hög pedagogisk kontinuitet och en röd tråd som genomsyrar verksamheten är profileringen mot hälsa/rörelse och mot språklig medvetenhet med betoning på engelska.*

I Ängdalaskolan finns en studie- och yrkesvägledare som är anställd centralt i Vellinge kommun vid en enhet under kommunens utbildningsavdelning. (se vidare beskrivning under avsnitt 3). Skolan köper studie- och yrkesvägledartjänsten från Vellinge kommun. En dag i veckan (20 procent av en heltidstjänst) är studie- och yrkesvägledaren på Ängdalaskolan. Hon har genomgått högskolans studie- och yrkesvägledarutbildning. Studie- och yrkesvägledarens tjänst delas mellan 4 skolor i kommunen[1] med elever i årskurs 6-9.

Eleverna har tillgång till ett omfattande utbud av gymnasieskolor och utbildningar i regionen. Eleverna söker vanligen till Sundsgymnasiet som är kommunens egen gymnasieskola eller till gymnasieskolor i Malmö eller Trelleborg. Samtliga nationella program finns inom regionen.

Resultat

1. Eleverna får kontinuerlig vägledning av sådan kvalitet att de kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

1.1 Eleverna har tillgång till en kontinuerlig vägledning och en vägledning inför val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Här undersöks om eleverna har tillgång till studie- och yrkesvägledare eller annan personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning tillgodoses. Vidare granskas om studie- och yrkesvägledningen ges kontinuerligt i utbildningen. Slutligen under-

[1] Två kommunala och två med fristående huvudman.

söks om vägledning och information inför gymnasievalet organiseras på ett sätt som ger eleverna underlag och förutsättningar att kunna göra väl underbyggda val av gymnasieutbildning.[2]

I Ängdalaskolan finns en utbildad studie- och yrkesvägledare som är anställd centralt i Vellinge kommun vid en enhet under kommunens utbildningsavdelning. Där ingår hon i ett team bestående av 6 studie- och yrkesvägledare varav en också är enhetschef. Studie- och yrkesvägledarens tjänst delas mellan 4 skolor i kommunen med elever i årskurs 6-9. En dag i veckan (20 procent av en heltidstjänst) är hon på Ängdalaskolan. Hon har genomgått högskolans studie- och yrkesvägledarutbildning och anställdes i kommunen i maj 2012. Ängdalaskolan köper studie- och yrkesvägledartjänsten från Vellinge kommun.

Skolinspektionen har inför granskningen tagit del av Ängdalaskolans arbetsplan för studie- och yrkesvägledning. Den utgår från kommunens plan: "Arbetsplan för Studie- och yrkesorientering i Vellinge kommun" som gäller från och med januari 2012. Arbetsplanen anger, för studie- och yrkesvägledning i alla skolformer, kommunövergripande mål och insatser som utgår från nationella mål, riktlinjer och allmänna råd. Dessa mål och insatser finns sedan nedbrutna till arbetsplaner för respektive årskurs. I arbetsplanen anges vilka insatser som studie- och yrkesvägledaren ansvarar för och som garanteras eleverna. Vidare anges insatser som arbetslag och lärare ansvarar för. Enligt arbetsplanen ska dessa insatser ytterligare konkretiseras lokalt på respektive skola. Ängdalaskolan har gjort en lokal konkretisering av arbetsplanen som enligt studie- och yrkesvägledaren är anpassad till skolans specifika behov. Det görs dock ingen uppföljning eller utvärdering av målen och området ingår inte heller i skolans systematiska kvalitetsarbete. Enligt rektor beror detta framför allt på att planen är relativt ny då den i praktiken började tillämpas från detta läsår. Rektorn uppger samtidigt att man är på väg att ta med området studie- och yrkesvägledning i skolans kvalitetsarbete bl a genom att utvärdera planen.

Studie- och yrkesvägledaren arbetar nästan uteslutande med elever i årskurs 8 – 9. Enligt skolans arbetsplan för studie- och yrkesorientering ska studie- och yrkesvägledaren i samarbete med språklärare även informera elever i årskurs 5 och deras föräldrar om språkvalet och dess konsekvenser för senare studieval. Hon har ännu inte haft en sådan information men uppger att skolans rektor aktualiserat frågan.

För eleverna i årskurs 9 erbjuds vägledningssamtal under hela läsåret ibland även med föräldrar. Vid höstterminsstarten presenteras årsplaneringen för rek-

[2] *2 kap. 29 § skollagen Lgr 11 avsnitt 2.6*

tor, lärare och övrig personal. Kortare presentationer av studie- och yrkesvägledningen görs också för eleverna i årskurserna 7 – 9. I årskurs 8 får elever och föräldrar information om behörighetskrav till gymnasieskolan med mera. Studie- och yrkesvägledningen koncentreras dock på eleverna i årskurs 9 med information och vägledning inför valet av gymnasieutbildning. Eleverna får information om gymnasieskolan och de nationella programmen, beräkning av meritpoäng, behörighet, datum för ansökning med mera. Om elever önskar kan de besöka gymnasieskolor och program och följa verksamheten där genom så kallad skuggning. Detta kompletteras av så kallade Öppet hus som gymnasieskolorna själva arrangerar. I slutet av november genomförs tillsammans med arbetsförmedlingen en särskild arbetsmarknadsdag för samtliga kommunens årskurs 9-elever. Syftet är att vidga elevernas perspektiv på yrke och arbetsliv men också att öka elevernas självkännedom i samband med valet av gymnasieutbildning.

Enligt studie- och yrkesvägledaren erbjuds eleverna också individuella vägledningssamtal. Samtalen är frivilliga och eleverna kontaktar studie- och yrkesvägledaren vid behov. För elever som riskerar att inte bli behöriga till gymnasieskolan är vägledningssamtal obligatoriskt. Skolinspektionen ser dock att det ändå finns en risk att elever som är i behov av samtal inte själva uppmärksammar detta och därmed går miste om viktig vägledning. Denna bild styrks också vid de genomförda elevintervjuerna.

Studie- och yrkesvägledaren framhåller i intervjun vikten av att vara opartisk i informations- och vägledningsarbetet. Arbetet har fokus på att hjälpa eleverna att strukturera upp vad de ska tänka på inför valet av gymnasieprogram och skola genom att ge en allsidig och objektiv information och vägledning.

Skolinspektionen har inför besöket på skolan låtit samtliga elever i årskurs 9 under hösten 2012 svara på en enkät om gymnasievalet och skolans insatser i samband med detta. Av enkätsvaren framgår att de flesta av eleverna vet vilket gymnasieprogram och vilken skola de tänker välja redan under höstterminen/i november månad då enkäten genomförs. I enkäterna framhåller eleverna främst föräldrar och kamrater som viktiga informationskällor för valet av gymnasieskola. Vid intervjuer med elever i årskurs 9 beskriver de att de känner till vem som är skolans studie- och yrkesvägledare och vilken uppgift hon har på skolan.

Samtliga intervjuade, såväl elever som personal, är positiva till den så kallade praon som genomförs i årskurs 8. Den omfattade en vecka för de elever som nu går i årskurs 9 och två veckor för nuvarande årskurs 8-elever. Skolans syfte med praon är att ge en bild av arbetslivet och att vara en förberedelse för gymnasievalet. En av lärarna har ett särskilt ansvar för att organisera praon. Det är

lärarna som förbereder och efterarbetar i sina respektive ämnen och klasser. I lärarintervjun framförs att praon innebär att eleverna får möjlighet till kontakter med arbetsplatser vilket, enligt lärarna, i ett vidare perspektiv bidrar till att ge underlag för val av gymnasieutbildning. De intervjuade eleverna såg en tydlig koppling mellan praon och gymnasievalet men även till framtida arbeten efter avslutad utbildning. Skolan har också en lokal pedagogisk planering där man väver ihop praon med olika ämnen, främst samhällskunskap och området arbetmarknaden.

I intervjuer med lärarna framkommer att kontakterna med studie- och yrkesvägledaren är begränsade främst beroende på att hon är på skolan bara en dag i veckan. Lärarna har kännedom om målen för studie- och yrkesvägledningen och en av lärarna är även utbildad studie- och yrkesvägledare. Den övergripande planen innehåller en tydlig beskrivning av tema, syfte/mål, ansvarsfördelning och genomförande i årskurserna 1–9 och är en god grund för fortsatt utveckling.

Vägledningen på skolan är fokuserad på gymnasievalet och koncentreras, med undantag för informationstillfällen i årskurs 6, 7 och 8 till årskurs 9. Skolinspektionen ser dock tillfällen, som till exempel inför språkvalet i årskurs 6, där studie- och yrkesvägledarens kompetens skulle kunna användas för att säkerställa elevernas behov av vägledning. I skolans plan finns dessutom redan angivet att studie- och yrkesvägledaren i samarbete med språklärare, ska ansvara för information i årskurs 5 till elever och föräldrar om språkvalet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna har tillgång till studie- och yrkesvägledare och att de får information och vägledning inför gymnasievalet. Eleverna får saklig och grundlig information om gymnasiet. Däremot visar granskningen att skolan inte har ett arbetssätt kring studie- och yrkesvägledning som säkerställer att varje enskild elev får det stöd och vägledning denne behöver, då vägledningssamtalen är frivilliga. Det finns en risk att elever som är i behov av samtal inte själva uppmärksammar detta och därmed går miste om viktig vägledning.

Skolans övergripande plan för studie- och yrkesvägledning innehåller en tydlig beskrivning av tema, syfte/mål, ansvarsfördelning och genomförande fördelat på samtliga årskurser. Av granskningen framgår dock att skolan ännu inte har följt upp och utvärderat verksamhetens resultat i relation till sin egen arbetsplan eller nationella mål och riktlinjer, vilket är en förutsättning för att systematiskt kunna utveckla verksamheten.

1.2 Skolan bidrar till att vidga elevernas perspektiv vad gäller utbildningar, branscher och yrken.

Här undersöks om studie och yrkesvägledningen utgår från, och anpassas efter varje elevs behov så att eleverna får det stöd de behöver för att kunna fatta individuella och välgrundade val till gymnasieskolan. Vidare granskas om skolan medvetet arbetar för att eleverna ska utveckla förmågor som behövs för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval, kritiskt granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. En övergripande frågeställning är om skolan bidrar till att vidga elevernas perspektiv vad gäller utbildningar, branscher och yrken. I detta ingår även att eleverna får inblick i närsamhället och dess arbetsliv och kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder. Slutligen granskas skolans arbete med att motverka att elevernas studie- och yrkesval begränsas av kön, social och kulturell bakgrund eller av eventuella funktionsnedsättningar. [3]

Ängdalaskolans arbetsplan för studie- och yrkesvägledning ger enligt Skolinspektionens bedömning goda förutsättningar att vidga elevernas perspektiv vad gäller utbildningar, branscher och yrken. Mål och insatser finns nedbrutna till arbetsplaner med exempel på innehåll och aktiviteter för varje årskurs. I årskurserna 1-3 är de övergripande målen; *Tydligt genusperspektiv, social eller kulturell bakgrund* samt *lära känna närsamhället och det lokala näringslivet.* För årskursena 4-6 kompletteras dessa mål med; *Utveckla entreprenöriella egenskaper.* För årskurserna 7-9 är målen; *få fördjupad kunskap om sig själv, få lära sig väga för- och nackdelar i en valsituation och se konsekvenser av olika beslut, Få kunskaper och erfarenheter som motivation inför vidare studie- och yrkesval, utveckla entreprenöriella egenskaper, få en breddad och fördjupad kunskap om utbildning, arbete och yrke, få en inblick i olika arbetsmiljöer och i olika yrkesområden, få delta i en arbetsgemenskap tillsammans med vuxna samt att få kännedom om de krav som ställs på en arbetstagare/arbetsgivare.* I arbetsplanen anges vilka insatser som studie- och yrkesvägledaren ansvarar för och som garanteras eleverna. Vidare anges insatser som arbetslag och lärare ansvarar för och nu återstår för skolan att följa upp och utvärdera resultatet av detta arbete.

Som tidigare beskrivits finns det elever som inte efterfrågar eller inte blir kallade till enskilda vägledningssamtal, vilket enligt Skolinspektionen kan innebära att det är svårt att säkert veta att eleverna får den vägledning de behöver.

---

[3] *10 kap. 2 § skollagen Lgr 11 avsnitt 2.6*

Nationell statistik för läsåret 2011-2012 visar på stora skillnader i pojkars och flickors meritvärde i årskurs 9. Medan genomsnittliga meritvärdet är 270,6 för flickor (223,8 i riket) är motsvarande värde för pojkar 203,3 (199,4 i riket). I jämförelse med förhållandet i övriga skolor i kommunen och riket når Ängdalaskolans flickor ett betydligt högre resultat. Däremot är pojkarnas resultat i nivå med rikets men lägre i jämförelse med kommunens genomsnittliga resultat. Det finns därför skäl för skolan att analysera den stora skillnaden mellan flickors och pojkars resultat. I intervjuer med elever, lärare och rektor framkommer att skolan inte följer sin strategi för att motverka att elevernas studie- och yrkesval begränsas av faktorer som kön, social- eller kulturell bakgrund. Ett av syftena enligt arbetsplanen är just att skolan ska ha ett tydligt genusperspektiv.

Det finns ett uttalat krav i de nationella styrdokumenten på en anpassning av undervisningen i förhållande till elevernas behov, erfarenheter och intressen och på det stöd och de utmaningar eleverna behöver för att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Granskningen visar att skolan har en tydlig plan och samtidigt att det finns engagemang och en positiv inställning hos rektor, studie- och yrkesvägledare och lärare för att utveckla undervisningen om arbetsliv och framtid. Detta skulle kunna bidra till att vidga elevernas perspektiv i samband med framtida val av gymnasieutbildning. Skolan har dock ännu inte har följt upp och utvärderat verksamhetens resultat i relation till nationella mål och riktlinjer, vilket är en förutsättning för att systematiskt kunna utveckla verksamheten. Även vägledningsrollen skulle kunna ingå med återkommande koppling till studier och arbetsliv i naturliga undervisningssituationer.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Ängdalaskolans arbetsplan för studie- och yrkesvägledning ger goda förutsättningar att vidga elevernas perspektiv vad gäller utbildningar, branscher och yrken. Samtidigt bör skolan säkerställa att man följer planen och även arbetet med utvärdering av den.

Studie- och yrkesvägledningen vid Ängdalaskolan är utformad så att eleverna får en bred information inför gymnasievalet. Med skolans upplägg att vägledningssamtalen är frivilliga finns dock en risk att elevernas möjlighet att diskutera framtida utbildnings- och yrkesfrågor begränsas. Skolinspektionens bedömning är även att det inte förekommer någon analys från skolans sida, som uppmärksammar frågor som handlar om eventuella begränsningar, som t.ex. varför det är så stora skillnader mellan flickors och pojkars resultat.

2. Rektorn ger riktlinjer och förutsättningar för vägledningen så att den blir hela skolans ansvar.

Här undersöks att rektorn ser till att det finns riktlinjer för hur studie- och yrkesorienteringen ska organiseras. Att det finns system och rutiner för planering, uppföljning och utvärdering av målen för studie- och yrkesvägledningen, att det systematiska kvalitetsarbetet avseende studie- och yrkesvägledningen finns dokumenterat och att resultaten från uppföljningar och utvärderingar används till att förbättra kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen. Vidare granskas att rektorn ger riktlinjer och förutsättningar för att studie- och yrkesvägledningen blir ett uppdrag för hela skolan och att rektorn ser till att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter inom studie- och yrkesvägledningen. [4]

Ängdalaskolans rektor (tillika huvudman för skolan) är medveten om kraven för skolans studie- och yrkesvägledning och lyfter betydelsen av en väl fungerande studie- och yrkesvägledning för skolan. Skolan köper tjänsten som studie- och yrkesvägledare från Vellinge kommun. Med utgångspunkt från att studie- och yrkesvägledaren arbetar på flera skolor har kommunen valt en central organisation med en enhetschef på förvaltningen som närmaste chef. Kommunens enhetschef fördelar tidsresurs till enheterna och förlägger arbetstiden på skolorna i samråd med respektive rektor. Skolinspektionen konstaterar att det ytterst är rektorn och/eller huvudmannen vid den fristående Ängdala skolan som bedömer behovet avstudie- och yrkesvägledning och avsätter medel för en eventuell resursförstärkning.

I rektors ansvar ingår att systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp och utveckla utbildningen samt se till att detta arbete är dokumenterat. I Ängdalaskolan finns en plan för studie- och yrkesvägledningen som till stora delar är gemensam för samtliga skolor i Vellinge. Planen har dock inte följts upp eller utvärderats eller ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete. Samma förhållande gäller för övriga insatser inom området på skolan.

I skolans arbetsplan anges att övergripande insatser ska vara *att studie- och yrkesvägledaren ska delta aktivt i verksamhetens planering så att informations- och vägledningsinsatser kopplas samman med undervisningen. Studie- och yrkesvägledaren ansvarar för att sprida kunskap, initiera verksamhet och vara till stöd för den övriga*

---

[4] *2 kap. 9-10 §§ skollagen Lgr 11 avsnitt 2.8 4 kap. 4–6 §§ skollagen*

personalens studie- och yrkesorienterande insatser. skapa kännedom om vägledningsarbetet hos lärare och övrig personal samt *etablera former för samarbete och viss samplanering med skolans personal.* Av intervjuer med lärare, studie- och yrkesvägledare och rektor framgår dock att det inte finns någon sådan samverkan kring studie- och yrkesvägledningen. Skolinspektionen bedömer därför att rektor bör arbeta för att förtydliga det gemensamma ansvar som alla som arbetar inom skolan har för studie- och yrkesvägledningen enligt läroplanen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att området behöver utvecklas så att skolans rektor tar ansvar för att studie- och yrkesvägledningen genomförs integrerat i utbildningen och ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektor behöver ge riktlinjer och förutsättningar för att studie- och yrkesvägledningen ska bli ett uppdrag för hela skolan så att frågor om studier och arbetsliv är integrerade i skolans ämnen.

3. Huvudmannen tar ansvar för att skolornas studie- och yrkesvägledning fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Här undersöks att huvudmannen ger skolorna förutsättningar att ge eleverna den studie- och yrkesvägledning som de har rätt till. Vidare granskas att huvudmannen tar ansvar för att skolorna har tillgång till personal med sådan kompetens som krävs för att få arbeta med studie- och yrkesvägledning och att rektorer, lärare och studie- och yrkesvägledare får kompetensutveckling för att kunna utföra sina uppdrag. Här undersöks också att huvudmannen har system och rutiner för planering, uppföljning och utvärdering av verksamheten, att kvalitetsarbetet dokumenteras och att resultaten används för att förbättra kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen.[5]

Ängdalaskolans huvudman (tillika rektor på skolan) har regelbundna möten med kommunen. Hon bedömer att den centrala organisationen av studie- och yrkesvägledningen [6]är en garant för god kvalitet genom likvärdighet och tillgång till utbildade studie- och yrkesvägledare. Samtidigt upplever hon att Ängadalskolans möjlighet att påverka utformningen som begränsade då hon uppfattar att resursen blir *tilldelad* skolan. Skolinspektionen uppfattar att kom-

---

[5] *2 kap. 8, 29-30 §§ skollagen 4 kap. 3–6 §§ skollagen 10 kap. 2 § skollagen Lgr 11 avsnitt 2.6*

[6] Nuvarande organisation av studie och yrkesvägledningen i Vellinge kommun genomfördes i januari 2012. Studie- och yrkesvägledarna som tidigare i drygt tio år tillhört kommunens gymnasieskolas organisation, är sedan omorganisationen i stället anställda centralt vid en enhet under kommunens utbildningsavdelning.

munen bör bli tydligare med att redogöra för vilka principer som gäller för resursfördelningen samtidigt som det ingår i huvudmannens ansvar att specificera sina behov och krav för de tjänster som man köper av kommunen. Med det upplägg som Ängdalaskolan har med att köpa studie- och yrkesvägledningstjänst från Vellinge kommun finns, enligt Skolinspektionens bedömning, samtidigt med de tidigare påtalade fördelarna en viss risk att huvudmannaansvaret kan bli otydligt. Skolinspektionen konstaterar att det ytterst är huvudmannen och/eller rektorn vid den fristående Ängdalaskolan som bedömer behovet av studie- och yrkesvägledning och avsätter medel för en eventuell resursförstärkning.

Av intervju med ansvariga tjänstemän i Vellinge kommun framgår att det skiljer sig åt mellan skolorna hur långt de har kommit i implementeringen av arbetsplanen. För Ängdalaskolans del bedömer Skolinspektionen att samverkan kring studie- och yrkesvägledningen bör utvecklas när det gäller att koppla ihop studie- och yrkesvägledande insatser med undervisningen (se även avsnitt 2 rektors ansvar). Samtidigt konstaterar Skolinspektionen att skolan har goda förutsättningar att bedriva ett sådant arbete då man har egen kompetens inom området. Förutom att lärarna är insatta i målen är en av lärarna dessutom utbildad studie- och yrkesvägledare.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att huvudmannen ger skolan förutsättningar att ge eleverna den studie- och yrkesvägledning som de har rätt till. Den arbetsplan för studie- och yrkesorienteringen som huvudmannen använder ger enligt Skolinspektionen goda förutsättningar för att styra och leda verksamheten mot nationellt uppställda mål och riktlinjer. Av granskningen framgår att huvudmannen ännu inte har följt upp och utvärderat verksamhetens resultat i relation till nationella mål och riktlinjer, vilket är en förutsättning för att systematiskt kunna utveckla verksamheten.

Med det upplägg som den fristående Ängdalaskolan har med att köpa studie- och yrkesvägledningstjänst från Vellinge kommun finns vid sidan av de tidigare beskrivna fördelarna en viss risk att huvudmannaansvaret kan bli otydligt. Ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och och kommunen måste därför bli tydligare. Skolinspektionens bedömning är dock att det ytterst är rektorn och/eller huvudmannen vid den fristående Ängdalaskolan som är ansvariga för verksamheten.

Syfte och frågeställningar

Syftet med granskningen är att bedöma om den granskade huvudmannen och skolan ger eleverna tillgång till den studie- och yrkesvägledning som de har rätt till enligt skollag och läroplan. Skolinspektionen bedömer kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen och uppskattar verksamhetens ändamålsenlighet att förbereda eleverna för aktiva livsval.

Utvärderingar och forskning inom området visar att studie- och yrkesvägledningen ofta är lågt prioriterad i skolan och att det generellt finns brister i planering, uppföljning och utvärdering av vägledningen hos både skolor och huvudmän. Med utgångspunkt i detta granskar Skolinspektionen kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen i relation till det ansvar som rektor och huvudman har för att studie- och yrkesvägledningen utformas så att den når de nationella målen.

Följande tre frågeställningar ligger till grund för att kunna svara på den övergripande frågeställningen *om eleverna på skolan får den studie- och yrkesvägledning som de har rätt till enligt skollag och läroplan:*

- ***Ges alla elever tillgång till kontinuerlig vägledning av sådan kvalitet att eleverna kan göra medvetna och väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning?***

- ***Ger rektorn riktlinjer och förutsättningar för vägledningen så att den blir hela skolans ansvar?***

- ***Tar huvudmannen ansvar för att skolornas studie- och yrkesvägledning fungerar på ett tillfredsställande sätt?***

Metod och material

Inför granskningen på skolan har inspektörerna tagit del av dokument med relevans för skolans studie- och yrkesvägledning och även genomfört en enkätundersökning med elever i två årskurser.

Vid skolbesöket har inspektörerna genomfört intervjuer med rektor, studie- och yrkesvägledare lärare och elever. I granskningen ingår även en intervju med en representant för huvudmannen..

Besöket har avslutats med en återkoppling till rektor där inspektörerna redogör för Skolinspektionens preliminära bedömningar.

Dokumentstudier, enkäter och intervjuer utgör tillsammans det underlag utifrån vilket Skolinspektionen bedömer studie- och yrkesvägledningen på skolan.

Dokumentstudier
Dokumentstudierna ger en inblick i skolans organisation och arbete med studie- och yrkesvägledning och förbereder inspektörerna för skolbesöket genom att ge underlag för att ställa frågor.

Intervjuer
Vid skolbesöken genomförs intervjuer i grupp och enskilt. Intervju med **rektor** och representant för **huvudmannen** sker separat och utgör ett viktigt underlag för att förstå de strukturer och förutsättningar som finns för verksamheten. Intervju med **studie- och yrkesvägledare** ger en ökad förståelse för den vägledning som ges på skolan och vilka förutsättningar vägledaren har att följa bestämmelser i skollag och läroplan. **Lärare** i flera ämnen och från flera årskurser på skolan intervjuas i grupp. Dessa intervjuer ger underlag för att ta reda på om studie- och yrkesvägledningen är ett ansvar som delas av alla på skolan. **Elever** i årskurs 9 intervjuas i grupp. I intervjuerna med eleverna kommer inspektörerna åt mer kvalitativa aspekter av de frågor som granskningen ska besvara.

Elevenkäter
Elevenkäterna utgör ett komplement för att få svar på de centrala frågeställningarna och ett jämförelsematerial till det underlag som samlas in vid intervjuerna på skolan.